

Warszawa, 22 stycznia 2024 roku

Sprawa: Interpelacja nr 355 w sprawie
niedozwolonych na terytorium RP
środków ochrony roślin, antybiotyków jak również
bezpieczeństwa rolników oraz konsumentów
Znak sprawy: DC5.8870.57.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 355 z 10 stycznia 2024 r., w sprawie niedozwolonych na terytorium RP środków ochrony roślin, antybiotyków jak również bezpieczeństwa rolników oraz konsumentów, poniżej uprzejmie przedstawiam odpowiedzi na przesłane pytania, w zakresie działań, podejmowanych przez Ministerstwo Finansów/Krajową Administrację Skarbową, związanych z monitorowaniem i kontrolą przemieszczania środków ochrony roślin.

Jaki procent środków ochrony roślin i antybiotyków na polskim rynku stanowią środki nielegalne oraz podrobione?

Ministerstwo Finansów/KAS nie posiada danych dotyczących udziału procentowego nielegalnych i podrobionych środków ochrony roślin na rynku krajowym.

Krajowa Administracja Skarbowa w formie elektronicznej gromadzi dane dotyczące:

- zatrzymań nielegalnych środków ochrony roślin w przemyśle;
- z powodu naruszenia przepisów rozporządzenia (WE) nr 1107/2009, w zakresie braku zgłoszenia przemieszczenia środków ochrony roślin do wojewódzkiego inspektoratu ochrony roślin i nasiennictwa, tj. naruszenie art. 30 ust. 1 ustawy o środkach ochrony roślin, które

skutkuje zatrzymaniem środków ochrony roślin i zgłoszeniem jako nieprawidłowość, do czasu dostarczenia takiego powiadomienia;

- zatrzymań z powodu naruszenia praw własności intelektualnej.

Jakie działania podejmuje Ministerstwo, aby uświadomić rolnikom konsekwencje stosowania nielegalnych i podrobionych środków ochrony roślin i antybiotyków?

Jakie działania były podejmowane w roku: 2006, 2007, 2014, 2015, 2022, 2023?

Wskazać należy, iż działania związane z podnoszeniem świadomości w zakresie nielegalnych środków ochrony roślin nie należy do zadań, które obligatoryjnie powinny być realizowane przez resort finansów. Dostrzegając jednak prewencyjne znaczenie takich działań od kilku lat Krajowa Administracja Skarbowa bierze **udział w kampanii edukacyjnej** Polskiego Stowarzyszenia Ochrony Roślin, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Policji **przeciwko nielegalnym, w tym podrobionym środkom ochrony roślin**. Celem kampanii jest edukacja rolników, jak i osób przewożących środki ochrony roślin z krajów trzecich oraz z innych krajów Unii Europejskiej. W ramach tej akcji na przejściach granicznych dystrybuowane są m.in. plakaty i ulotki w różnych językach.

Przedstawiciele Krajowej Administracji Skarbowej udzielają również wywiadów radiowo-telewizyjnych oraz odpowiadają na zapytania dziennikarzy, w zakresie działań podejmowanych przez organy KAS w przedmiotowym zakresie, podkreślając zagrożenia związane ze stosowaniem nielegalnych środków ochrony roślin.

Czy prowadzone są prace mające doprowadzić do uszczelnienia granic i zatrzymania procedury wprowadzania na terytorium Polski i Unii Europejskiej nielegalnych i podrobionych środków ochrony roślin i antybiotyków? Jakie działania były podejmowane w roku: 2006, 2007, 2014, 2015, 2022, 2023?

Nielegalne środki ochrony roślin stanowią zagrożenie dla zdrowia człowieka i środowiska. Stosowanie środków ochrony roślin niewiadomego pochodzenia wiąże się z dużym ryzykiem, zarówno dla rolników i sadowników (poprzez zniszczenie upraw, możliwość zatruć i poparzeń podczas wykonywania oprysków), jak również konsumentów spożywających żywność mogącą zawierać toksyczne pozostałości nieznanymi, niezarejestrowanych substancji aktywnych oraz zanieczyszczeń, które w legalnych środkach ochrony roślin nie występują. Dlatego, niezmiernie ważne jest podejmowanie działań w celu przeciwdziałania napływowi na teren nie tylko Polski ale całej Unii Europejskiej tych niebezpiecznych produktów.

W celu wzmocnienia współpracy Krajowej Administracji Skarbowej i Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie skutecznej realizacji zadań wynikających z ustawy o środkach ochrony roślin oraz zapobiegania nielegalnemu przywozowi środków ochrony roślin w dniu 20 marca 2018r. zostało podpisane **porozumienie pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa i Szefem Krajowej Administracji Skarbowej w sprawie współdziałania w zakresie nadzoru nad przemieszczaniem i wprowadzaniem do obrotu środków ochrony roślin.** Celem porozumienia jest zapewnienie skutecznej realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. 455, z późn. zm.), w szczególności zadań wynikających z egzekwowania przez Krajową Administrację Skarbową zadań w zakresie przywozu z państw trzecich środków ochrony roślin. Porozumienie było poprzedzone porozumieniem z dnia 20 marca 2015 r. pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa i Szefem Służby Celnej w sprawie współdziałania w zakresie nadzoru nad przemieszczaniem i wprowadzaniem do obrotu środków ochrony roślin.

Na podstawie przedmiotowego porozumienia, Krajowa Administracja Skarbowa cyklicznie przekazuje do Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa dane dotyczące importowanych środków ochrony roślin oraz informacje o zatrzymanych nielegalnych środkach.

Także na poziomie lokalnym zostały podpisane porozumienia o współpracy pomiędzy dyrektorami izb administracji skarbowej i Wojewódzkimi Inspektorami PIORiN.

Funkcjonariusze oraz pracownicy KAS uczestniczą w szkoleniach poświęconych tematyce nadzoru nad przemieszczaniem i wprowadzaniem do obrotu środków ochrony roślin. Są to zarówno szkolenia wewnątrz jak i z udziałem ekspertów zewnętrznych.

W ramach Krajowej Administracji Skarbowej zostały opracowane elektroniczne instrukcje m.in. dotyczące środków ochrony roślin, które dostępne są w intranecie KAS. Mogą z nich korzystać wszyscy funkcjonariusze oraz pracownicy KAS, którzy chcą uzyskać aktualne informacje związane z egzekwowaniem przez organy KAS przepisów dotyczących środków ochrony roślin.

Corocznie od 2016 r. Krajowa Administracja Skarbowa wspólnie z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Policją bierze udział w operacji międzynarodowej kontrolnej „Silver Axe” polegającej na przeprowadzaniu wzmożonych kontroli środków ochrony roślin oraz substancji czynnych, w celu wykrycia i zatrzymania nielegalnych

i podrobionych środków ochrony roślin oraz substancji czynnych.
Koordynatorem przedmiotowej Operacji jest Europol.

Wszystkie edycje Operacji „Silver Axe” opierają się na takich samych zasadach i celach, przy czym w każdej edycji bierze udział więcej państw oraz trwają dłużej, co skutkuje coraz większą ilością zatrzymanych nielegalnych i podrabianych środków ochrony roślin.

Intensyfikacja działań kontrolnych dotyczy środków ochrony roślin i substancji czynnych:

- wprowadzanych na obszar Unii Europejskiej w ruchu drogowym, morskim, lotniczym i kolejowym;
- wyprowadzanych z obszaru Unii Europejskiej;
- składowanych w składach celnych;
- w obrocie pocztowym;
- w gospodarstwach rolnych i sadowniczych;
- będących przedmiotem handlu na targowiskach.

Chciałbym podkreślić, że działania związane z monitorowaniem i kontrolą przemieszczania środków ochrony roślin podejmowane są przez organy KAS na bieżąco a nie tylko podczas konkretnych operacji kontrolnych.

Na szczeblu międzynarodowym przedstawiciele Krajowej Administracji Skarbowej biorą udział w pracach: grupy roboczej ds. zwalczania nielegalnego przemieszczania pestycydów ONIP (Network of National Competent Authorities fighting the illegal international trade of pesticides), działającej przy OECD, Światowej Organizacji Ceł (WCO), Komisji Europejskiej, Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz Urzędu Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO) w zakresie działań mających na celu zwalczanie nielegalnego obrotu środkami ochrony roślin.

Ile było przypadków ujawnienia przemytu środków ochrony roślin oraz antybiotyków w roku: 2006, 2007, 2014, 2015, 2022, 2023?

Ministerstwo Finansów nie posiada danych za lata: 2006, 2007, 2014 w zakresie rocznego zestawienia zatrzymań nielegalnych środków ochrony roślin.

Dane za 2015 r. obejmują zatrzymania nielegalnych środków ochrony roślin w przemyśle od 1 maja 2015r., gdyż obowiązek raportowania takich zatrzymań został ustanowiony na podstawie ww. Porozumienia z dnia 20 marca 2015r. pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa i Szefem Służby Celnej.

Poniżej w tabeli znajdują się dane dotyczące zatrzymań nielegalnych środków ochrony roślin w przemyśle oraz z powodu naruszenia przepisów rozporządzenia (WE) nr 1107/2009, w zakresie braku zgłoszenia przemieszczenia środków ochrony roślin do wojewódzkiego inspektoratu ochrony roślin i nasiennictwa, tj. naruszenie art. 30 ust. 1 ustawy o środkach ochrony roślin skutkowało zatrzymaniem środków ochrony roślin i zgłoszeniem jako nieprawidłowość, do czasu dostarczenia takiego powiadomienia.

Okres	Ilość ujawnień	Nielegalny przywóz Ilość [kg/l]	Naruszenia w zakresie braku zgłoszenia do WIORiN Ilość [kg/l]
2015 od 01.05	272	1223,45 kg/l	0
2022	37	1021,23 kg/l	0
2023	147	941,175 kg/l	288601

Poniżej dane dotyczące zatrzymań środków ochrony roślin z powodu naruszenia praw własności intelektualnej.

Okres	Rodzaj interwencji	Rodzaj towaru	Ilość ujawnień	Ilość towaru
2014	przemyt	środki ochrony roślin	150	1 648
		opakowania ŚOR	3	56
	procedury celne	środki ochrony roślin	3	16 500
2015	przemyt	środki ochrony roślin	188	7 311
		opakowania ŚOR	10	824
2022	przemyt	środki ochrony roślin	9	182
2023	przemyt	środki ochrony roślin	9	224
		etykiety ŚOR	1	5 932

Od stycznia 2022r., we wdrożonym ogólnopolskim systemie PKWD-SINGLE WINDOW Krajowa Administracja Skarbowa na bieżąco zasila swój wewnętrzny „Rejestr Środków Ochrony Roślin” aktualnymi danymi

pochodzącymi z właściwego rejestru prowadzonego i udostępnianego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Dzięki temu system obsługujący zgłoszenia celne (AIS/IMPORT) może automatycznie sprawdzać, czy zadeklarowane w zgłoszeniu zezwolenie zostało zatwierdzone i czy jest ważne. Przyspiesza to proces obsługi zgłoszenia celnego. Ponadto, w oddziałach celnych, po zalogowaniu do PKWD-SINGLE WINDOW funkcjonariusze mają szybki i bieżący dostęp do danych o wydanych pozwoleniach na dopuszczenie do obrotu środków ochrony roślin.

Od 10 października 2022r. Krajowa Administracja Skarbowa w ramach serwisu Single Window udostępniła na portalu PUESC e-usługę dla klientów *Uzyskaj graniczne dokumenty dotyczące środków ochrony roślin*, przygotowaną przy współpracy z Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Dzięki niej przedsiębiorcy mogą składać w serwisie Single Window z wyprzedzeniem informacje o zamiarze przywozu środków ochrony roślin przeznaczonych do stosowania w innym państwie członkowskim / przeznaczonych do stosowania w państwie trzecim, kierowane do właściwych Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa. W odpowiedzi, tą samą drogą klienci mogą uzyskać opinię WIORiN do informacji o zamiarze wprowadzenia środków ochrony roślin na terytorium RP. Wydaną w systemie Single Window opinię można wykorzystuje się w zgłoszeniu celnym, składanym do systemów NCTS2 (w tranzycie) lub AIS/IMPORT (w przywozie).

Działania podejmowane przez organy Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie zwalczania nielegalnego obrotu środkami ochrony roślin skutkują coraz mniejszą ilością zatrzymań nielegalnych środków ochrony roślin. Obecnie nie obserwujemy nielegalnego przywozu z takich państw jak: Chiny, Wietnam, Kambodża, itp. w obrocie morskim. Skuteczne działania Krajowej Administracji Skarbowej w tym obszarze doprowadziły do unikania przez nieuczciwe podmioty gospodarcze odpraw nielegalnych środków ochrony roślin na terytorium RP. Aktualnie w zdecydowanej większości przypadków są to zatrzymania w przemyśle środków ochrony roślin z Ukrainy w ruchu osobowym. W wielu przypadkach środki te są legalne na Ukrainie a nielegalne w Polsce z powodu braku stosownego pozwolenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jak również braku etykiety w języku polskim. W takich przypadkach, środki ochrony roślin są konfiskowane i niszczone, podróżni zaś karani są mandatami karnymi.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Zbigniew Stawicki

Podsekretarz Stanu Zastępca Szefa Krajowej Administracji Skarbowej

Otrzymują:

1. Adresat.

2. aa.